

RIKSDAGENS SVAR 186/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till brotts- skadelag och till ändring av vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till brottskadslag och till ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 192/2005 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 16/2005 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att det samtidigt som effekterna av den nya brottskadslagen följs upp också görs en bedömning av villkoren för närstående till de som omkommit och behovet att införa bestämmelser om deras rätt att få ersättning för lidande. Vidare förutsätter riksdagen att det i samma sammanhang görs en utvärdering av 5 kap. 4 a § i skadeståndslagen och praxis för tillämpningen av lagrummet.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Brottskadslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

En skada som har tillfogats en fysisk person eller ett dödsbo genom brott ersätts med statsmedel i enlighet med vad som bestäms i denna lag.

Dessutom ersätts i de fall som avses i 7 och 14 § en skada som har tillfogats en juridisk person genom brott.

2 §

Ersättning för skada till följd av brott som begåtts i Finland

Ersättning betalas för skada som har orsakats genom brott som har begåtts i Finland. Ersättning betalas dock inte, om den skadelidande vid tidpunkten för ansökan inte är och inte heller vid tidpunkten för brottet var bosatt i Finland eller i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater och om skadans anknytning till Finland också i övrigt är ringa.

3 §

Ersättning för skada till följd av brott som begåtts utanför Finland

I fråga om brott som har begåtts utanför Finland betalas ersättning bara för personskada och lidande. Ersättning betalas under förutsättning att brottsoffret vid tidpunkten för brottet hade hemvist i Finland och att vistelsen utanför Finland berodde på arbete, studier eller andra med dem jämförbara orsaker. För att förlust av underhåll skall ersättas krävs dessutom att också den som var berättigad till underhåll eller underhållsbidrag eller som annars var beroende av den omkomne för sin försörjning hade hemvist i Finland vid tidpunkten för brottet.

Personskada och lidande som har orsakats genom brott som har begåtts utanför Finland kan enligt prövning ersättas också i andra fall än de som avses i 1 mom., om betalning av ersättning skall anses vara motiverad särskilt med beaktande av brottets nära anknytning till Finland, det nära förhållandet mellan gärningsmannen och brottsoffret, skadans art samt den skadelidandes möjligheter att få ersättning från annat håll.

2 kap.

Skada som skall ersättas

Personskada och lidande

4 §

Ersättningar till den som tillfogats en personskada

Den som har tillfogats en personskada skall ersättas för

- 1) nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter,
- 2) inkomstförlust,
- 3) sveda och värk och andra tillfälliga men,
- 4) bestående men.

Den som har tillfogats en personskada skall dessutom få skälig ersättning för kläder och an-

dra personliga bruksföremål som skadats i samband med personskadan.

Som sjukvårdskostnader ersätts också kostnaderna för medicinsk rehabilitering i omedelbar anslutning till sjukvården.

5 §

Bestämmande av ersättning för personskada

Ersättningen för inkomstförlust bestäms enligt de grunder som anges i 5 kap. 2 a och 2 b § i skadeståndslagen (412/1974). Ersättningen är dock högst 125 euro per dag minskat med beloppet av den förvärvsinkomst som den ersättningsberättigade får för samma tid.

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men samt för bestående men bestäms enligt de grunder som anges i 5 kap. 2 c § i skadeståndslagen. Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men är dock högst 10 000 euro minskat med beloppen av de i 19 § avsedda ersättningar som ersättningstagaren får från annat håll.

6 §

Ersättningar till närstående till den som tillfogats en personskada

Närstående till den som har tillfogats en personskada ersätts för nödvändiga kostnader och inkomstförlust enligt de grunder som anges i 5 kap. 2 d § i skadeståndslagen. Ersättningen för inkomstförlust är dock högst 125 euro per dag minskat med beloppet av den förvärvsinkomst som den ersättningsberättigade får för samma tid.

7 §

Ersättning till arbetsgivaren

Arbetsgivaren ersätts för lön eller för den motsvarande ersättning som arbetsgivaren för tiden av arbetsoförmåga har betalat till den som har tillfogats en personskada. Ersättningen är dock högst 125 euro per dag.

Om en personskada har orsakats genom ett brott för vilket åklagaren får väcka åtal bara på yrkande av målsäganden, måste för att ersättning skall betalas till arbetsgivaren målsäganden ha underrättat förundersökningsmyndigheten eller åklagaren om att han eller hon yrkar på straff för den som gjort sig skyldig till brottet eller annars ha begärt att förundersökning skall förrättas.

8 §

Ersättningar vid dödsfall

Begravningskostnader och kostnader i samband med begravningen ersätts enligt de grunder som anges i 5 kap. 3 § i skadeståndslagen.

Förlust av underhåll ersätts enligt de grunder som anges i 5 kap. 4 § i skadeståndslagen.

Sådana nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter samt sådan inkomstförlust som beror på en av dödsfallet orsakad personskada som har tillfogats en närstående till den som omkommit ersätts under de förutsättningar som anges i 5 kap. 4 b § i skadeståndslagen. Som sjukvårdskostnader ersätts också kostnaderna för medicinsk rehabilitering i omedelbar anslutning till sjukvården. Ersättningen för inkomstförlust är högst 125 euro per dag minskat med beloppet av den förvärvsinkomst som den ersättningsberättigade får för samma tid. Med stöd av detta moment kan en närstående i ersättning sammanlagt få högst 5 000 euro minskat med beloppen av de i 19 § avsedda ersättningar som ersättningstagaren får från annat håll.

9 §

Ersättning för lidande

För lidande som har orsakats genom en kränkning betalas ersättning till den

1) vars sexuella självbestämmanderätt har kränkts genom ett brott eller vars frihet annars har kränkts genom ett brott,

2) vars personliga integritet har kränkts på ett särskilt allvarligt sätt genom försök till dråp, försök till mord eller försök till dråp under förmildrande omständigheter eller genom grov misshandel eller försök till grov misshandel eller något annat med dem jämförbart brott.

Ersättningen för lidande bestäms enligt de grunder som anges i 5 kap. 6 § 2 mom. i skadeståndslagen. Ersättningen är dock högst 3 000 euro minskat med beloppen av de i 19 § avsedda ersättningar som ersättningstagaren får från annat håll. Till offret för ett sexualbrott kan dock som ersättning betalas högst 8 000 euro med motsvarande avdrag.

10 §

Ersättningens maximibelopp

Som ersättning för personskada och lidande till följd av ett och samma skadefall kan den skadelidande sammanlagt få högst 51 000 euro minskat med det sammanlagda beloppet av de i 19 § avsedda ersättningar som ersättningstagaren får från annat håll.

I det maximibelopp som nämns i 1 mom. ingår inte den ersättning för inkomstförlust eller ersättning för förlust av underhåll som betalas ut periodiskt.

11 §

Sättet att betala ersättning

Ersättning för framtida inkomstförlust eller förlust av underhåll till följd av en personskada skall betalas ut periodiskt. Ersättningen kan dock betalas som engångsersättning, om det med beaktande av ersättningens belopp är ändamålsenligt.

För sveda och värk och andra tillfälliga men eller för bestående men betalas engångsersättning. Ersättningen för bestående men kan dock helt eller delvis betalas ut periodiskt, om det är befogat med beaktande av den skadelidandes förhållanden och ersättningsbeloppet.

För lidande betalas engångsersättning.

12 §

Ändring av ersättning

Om de omständigheter som legat till grund för bestämmande av ersättning enligt 4, 6 eller 7 § eller enligt 8 § 2 eller 3 mom. har förändrats väsentligt efter det att ersättningen fastställdes, kan ersättningens belopp eller utbetalningssätt ändras. En engångsersättning kan dock inte sänkas med stöd av denna paragraf.

En ändring av en ersättning som betalas ut periodiskt kan av särskilda skäl fastställas att gälla retroaktivt. Ersättningen kan dock höjas med verkan tidigast från den tidpunkt då ansökan om höjning av ersättningen blev anhängig eller, om ärendet har behandlats vid domstol före det, från den tidpunkt då talan om höjning av ersättningen väcktes. Ersättningen kan sänkas eller betalningen av den bestämmas att upphöra med verkan tidigast från den tidpunkt då ersättningstagaren blivit skyldig att göra en i 46 § avsedd anmälan.

Sakskada och ekonomisk skada

13 §

Sakskada som orsakats av någon som är intagen på anstalt

Med stöd av denna lag ersätts sakskada som har orsakats av

1) en fånge, en anhållen, en gripen person i en myndighets förvar eller en person som annars berövats sin frihet på grund av brott,

2) en person som på grund av psykisk sjukdom eller någon annan störning i den mentala hälsan, sinnesundersökning, smittsam sjukdom, utvecklingsstörning, missbruk av berusningsmedel, berusning eller någon annan liknande orsak har tagits in på anstalt oberoende av sin vilja eller har tagits i förvar,

3) en person som har tagits i förvar med stöd av 121 § i utlänningslagen (301/2004), eller

4) ett barn som har omhändertagits och placerats i anstaltsvård enligt barnskyddslagen (683/1983).

Ersättningen förutsätter dessutom att den som avses i 1 mom. har orsakat skadan medan han eller hon har varit intagen i fängelse eller på någon annan anstalt, varit placerad utom anstalten eller varit på permission, eller sedan han eller hon har rymt från anstalten eller från myndighetens förvar.

14 §

Sakskada som orsakats av någon som dömts till samhällstjänst eller ungdomsstraff

Med stöd av denna lag ersätts sakskada som någon som har dömts till samhällstjänst eller ungdomsstraff vid utförandet av arbete eller uppgifter som hör till samhällstjänsten eller ungdomsstraffet har orsakat den som har ordnat tjänstgöringsplatsen eller platsen där orientering i arbetslivet och i utförande av arbete ges eller orsakat en utomstående.

Den som ordnat tjänstgöringsplatsen eller platsen där orienteringen ges skall också ersättas för vad denne enligt 3 kap. 1 § 3 mom. i skadeståndslagen har blivit skyldig att betala till utomstående i ersättning för skada som den som dömts till samhällstjänst eller ungdomsstraff har orsakat vid utförandet av arbete eller uppgifter som hör till samhällstjänsten eller ungdomsstraffet.

15 §

Fördelning av ersättningsansvaret

Har även någon annan än en i 13 eller 14 § avsedd person varit delaktig i den gärning genom vilken en sakskada har orsakats, uträknas den ersättning som skall betalas med stöd av denna lag genom att den ersättningsgilla skadan fördelas jämt mellan skadevållarna, om inte deras skuld eller andra omständigheter ger anledning att fördela ersättningen på något annat sätt.

16 §

Ersättning av sakskada och ekonomisk skada enligt prövning

Utöver vad som föreskrivs i 13 och 14 § kan en sakskada enligt prövning helt eller delvis ersättas, om skadan uppgår till ett betydande belopp och om hjälplöshet som föranletts av den skadelidandes ålder, sjukdom, handikapp eller någon annan sådan omständighet har bidragit till skadans uppkomst. Vid prövningen skall den skadelidandes ekonomiska och övriga förhållanden beaktas.

Ersättning kan under de förutsättningar som anges i 1 mom. betalas också för ekonomisk skada som inte har samband med person- eller sakskada.

17 §

Ersättningens maximibelopp

Som ersättning för sakskada och ekonomisk skada till följd av ett och samma skadefall kan den skadelidande sammanlagt få högst 25 500 euro minskat med det sammanlagda beloppet av de i 19 § avsedda ersättningar som ersättningstägaren får från annat håll.

Rättegångskostnader

18 §

Ersättning för rättegångskostnader

Har ärendet behandlats vid domstol skall den som tillfogats skada som är ersättningsgill enligt denna lag, till den del som det prövas vara skäligt, ersättas för kostnaderna för de behövliga åtgärder som denne har vidtagit för att få sin rätt till skadestånd fastställd.

3 kap.

Gemensamma bestämmelser om bestämmande av ersättning

19 §

Ersättningens subsidiaritet

Från ersättning som betalas enligt denna lag avdras den ersättning som sökanden med anledning av samma skada har fått eller uppenbarligen har rätt till enligt någon annan lag eller en frivillig försäkring, om inte något annat följer av 2 eller 3 mom. Likaså avdras den ersättning som sökanden har fått eller, enligt en utredning som skäligen kan inhämtas, har rätt till enligt en främmande stats lag.

Skadestånd som skall betalas av gärningsmannen eller av den som är ersättningsskyldig enligt 3 kap. 1 § 1 eller 3 mom. i skadeståndslagen dras av bara till den del skadeståndet har betalats. Detsamma gäller den ersättning för rättegångskostnader som motparten skall betala.

En dödsfallssumma som betalas enligt en försäkring dras inte av från den ersättning som skall betalas enligt denna lag.

20 §

Grundavdrag

Från det sammanlagda beloppet av de ersättningar som betalas den skadelidande för ett och samma skadefall görs ett grundavdrag på 150 euro.

21 §

Ränta

På ersättningen betalas inte ränta.

22 §

Jämkning av ersättning

Föreligger medverkan till skadan på den skadelidandes sida eller har någon annan omständighet som inte hörde till den skadevållande handlingen också bidragit till skadans uppkomst, kan ersättningen jämkas efter vad som är skäligt. Ersättningar som avses i 8 § 1 och 2 mom. kan dock inte jämkas.

23 §

Polisanmälan och domstolsbehandling

Har den skadelidande inte anmält brottet hos polisen och har polisen inte heller fått kännedom om brottet på något annat sätt, betalas ersättning bara av särskilda skäl. Den omständigheten att målsäganden inte har yrkat på straff för den som gjort sig skyldig till brottet eller att målsäganden har återtagit sitt yrkande hindrar inte att ersättning betalas, om inte något annat följer av 7 § 2 mom.

Har ärendet behandlats vid domstol, betalas inte någon ersättning om den skadelidande har försummat de åtgärder som denne skäligen borde ha vidtagit för att få sin rätt till skadestånd fastställd genom en dom.

4 kap.

Ersättningsförfarandet

24 §

Ersättningsmyndighet

Ersättningen beviljas och betalas av Statskontoret.

25 §

Ansökan om ersättning

Ersättning skall sökas skriftligen inom tre år efter det att en lagakraftvunnen dom meddelats i ersättningsärendet eller, om ärendet inte har be-

handlats vid domstol, inom tio år efter det att brottet begicks. Av särskilda skäl kan ersättning även sökas senare.

Ansökan lämnas in till Statskontoret. Ansökan kan även lämnas till Folkpensionsanstaltens lokalbyrå för vidarebefordran till Statskontoret.

26 §

Sökandens skyldighet att lämna utredningar

Till ersättningsansökan skall fogas en kopia av den dom som meddelats i ersättningsärendet. Har ärendet inte behandlats vid domstol, skall till ansökan fogas en kopia av förundersökningsprotokollet eller, om ett förundersökningsprotokoll inte har upprättats, någon annan tillförlitlig utredning om skadefallet. Sökanden skall dessutom lämna Statskontoret andra handlingar och uppgifter som behövs för att utreda ärendet och som skäligen kan krävas av sökanden också med hänsyn till Statskontorets möjligheter att inhämta utredning.

Om sökanden på grund av samma skada redan har fått eller uppenbarligen har rätt till ersättning från annat håll, skall sökanden underrätta Statskontoret om detta.

En arbetsgivare skall till sin ersättningsansökan foga utredning om arbetsoförmågan hos den som tillfogats en personskada och den lön som betalats för tiden för arbetsoförmåga samt i 1 mom. avsedd utredning om skadefallet, om inte utredningen är onödig på grund av att den som tillfogats personskadan själv har ansökt om ersättning.

27 §

Beslutsförutsättningarna i ersättningsärenden

Ett ersättningsärende kan inte avgöras förrän sökandens rätt att få ersättning av den som ansvarar för skadan har avgjorts i första rättsinstans eller ett beslut om att inte väcka åtal mot gärningsmannen har fattats. Ersättningsärendet kan dock avgöras, om åtal inte har väckts eller ett beslut om åtalseftergift inte har fattats inom

sex månader efter det att polisen fått kännedom om brottet.

Om sökandens rätt till en ersättning som skall dras av enligt 19 § är stridig till sina grunder eller sitt belopp eller oklar av någon annan orsak, kan avgörandet av ersättningsärendet enligt denna lag uppskjutas tills sökandens rätt till den ersättning som skall dras av är slutligt avgjord. Detta gäller dock inte ersättning som skall betalas av gärningsmannen eller av den som är ersättningsskyldig enligt 3 kap. 1 § 1 eller 3 mom. i skadeståndslagen.

28 §

Förskottsersättning

Till sökanden skall på begäran betalas förskottsersättning, om beslutet i ett ersättningsärende fördröjs vid Statskontoret av orsaker som inte beror på sökanden och det är uppenbart att sökanden enligt denna lag har rätt till en ersättning av betydande storlek.

29 §

Ersättning för ansökningskostnader

Till en sökande som för domstolsbehandling har beviljats rättshjälp eller förordnats ett rättegångsbiträde enligt 2 kap. 1 a § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) betalas, om sökanden yrkar det, en skälig ersättning för de kostnader som ansökan om ersättning enligt denna lag medfört. Detsamma gäller om ärendet inte har behandlats vid domstol, men sökanden uppfyller de föreskrivna ekonomiska villkoren för att få rättshjälp.

Den som yrkar ersättning för ansökningskostnaderna skall visa att han eller hon beviljats rättshjälp eller förordnats ett rättegångsbiträde i enlighet med vad som föreskrivs i 1 mom. Har ärendet inte behandlats vid domstol, skall till ansökan fogas en utredning som rättshjälpsbyrån lämnat om de ekonomiska villkoren för rättshjälp.

30 §

Hur domstolens avgörande påverkar ersättningsbeslutet

Om ett ersättningsärende har behandlats i domstol skall Statskontoret grunda sitt beslut på domstolens avgörande i frågan.

Om Statskontoret avviker till sökandens nackdel från domstolens avgörande i ersättningsfrågan, skall Statskontoret uppge grunderna för avvikelsen i sitt beslut.

5 kap.

Statens regressrätt

31 §

Statens regressrätt

Sökandens rätt att få ersättning av den som ansvarar för skadan övergår på staten den dag då Statskontoret har beslutat att betala ersättning och högst till den del som ersättning skall betalas enligt beslutet.

Har den som ansvarar för skadan efter den tidpunkt som nämns i 1 mom. betalat sökanden ersättning som sökanden på grund av Statskontorets ersättningsbeslut inte längre hade rätt till, har staten regressrätt till den del som motsvarar betalningen bara om den som ansvarar för skadan visste eller borde ha vetat att sökanden inte längre hade rätt att få betalningen.

32 §

Indrivning av fordran som grundar sig på regressrätt

En fordran som grundar sig på statens regressrätt indrivs i enlighet med lagen om verkställighet av böter (672/2002). Indrivning får inte ske förrän den dom genom vilken den som ansvarar för skadan har förpliktats att betala ersättning har vunnit laga kraft. I fråga om beviljande av befrielse från eller lättnad i skyldigheten att betala en fordran som staten har på grund av sin

regressrätt gäller dessutom vad som föreskrivs i lagen om avgiftsbefrielse (529/1980).

6 kap.

Samarbete med myndigheter i andra medlemsstater i Europeiska unionen

33 §

Ansökan

En sökande som är bosatt i Finland får hos Statskontoret lämna in en ansökan som gäller betalning av ersättning enligt systemet för brotts-skadeersättning i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater för en skada som orsakats genom ett uppsåtligt våldsbrott som begåtts i medlemsstaten i fråga.

34 §

Handräckning till ersättningsmyndigheten i en annan medlemsstat

Statskontoret skall på begäran av ersättningsmyndigheten i en annan medlemsstat

1) göra det möjligt för ersättningsmyndigheten att höra den som söker ersättning eller ett vittne, en sakkunnig eller någon annan person som befinner sig i Finland med hjälp av telefon, videokonferens eller på något annat sätt, eller

2) höra en i 1 punkten nämnd person personligen och tillställa ersättningsmyndigheten en redogörelse om hörandet.

Hörande som avses i 1 mom. 1 punkten kan ske bara med samtycke av den som skall höras.

Hörande som avses i 1 mom. 2 punkten skall ske med iakttagande i tillämpliga delar av 37 och 40 § i förvaltningslagen (434/2003).

35 §

Språket i handlingar

Ansökan om ersättning för skada som orsakats genom ett uppsåtligt våldsbrott som har begåtts i Finland och eventuella bilagor till ansökan får av en myndighet i en annan medlemsstat

tillställas Statskontoret på finska, svenska eller engelska.

36 §

Kostnader och översättningar

I ett ärende som avses i detta kapitel tas ingen avgift eller ersättning ut hos sökanden eller en myndighet i en annan medlemsstat.

Vid behov sörjer Statskontoret på egen bekostnad för översättning av en ansökan som avses i 33 § och de handlingar som anknyter till den till ett av Europeiska gemenskapernas institutioners språk, som också skall vara officiellt språk i den stat där brottet begicks eller som staten där brottet begicks har angett att den kan godta i ansökningar.

37 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om rådgivningen i fråga om hur en ansökan som avses i 33 § skall göras, om det språk som skall användas i samarbetet mellan Statskontoret och myndigheterna i en annan medlemsstat samt om hur samarbetet ordnas i övrigt utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap.

Ändringssökande och återkrav

38 §

Ändringssökande

Beslut som Statskontoret har meddelat med stöd av denna lag överklagas genom besvär hos försäkringsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Beslut om förskottersättning får dock inte överklagas genom besvär.

Statskontoret kan delge den som sökt ersättning sitt beslut per post till den adress som sökanden har uppgett. Sökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

Har besvären anlänt efter den tid som föreskrivs i 1 mom., kan försäkringsdomstolen trots detta ta upp besvären till prövning om det har funnits vägande skäl till förseningen.

Försäkringsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

39 §

Extraordinärt ändringssökande

Grundar sig ett lagakraftvunnet beslut som Statskontoret eller försäkringsdomstolen meddelat med stöd av denna lag på oriktig eller bristfällig utredning eller är det uppenbart att beslutet står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av Statskontoret eller på ansökan av en part undanröja beslutet och ta upp ärendet på nytt eller förordna att Statskontoret skall ta ärendet till ny behandling. Efter att ha gjort ovan nämnda framställning kan Statskontoret tillfälligt inställa utbetalningen av ersättning eller betala ersättning enligt sin framställning till dess ärendet har avgjorts på nytt.

Bestämmelser om extraordinärt ändrings-sökande finns dessutom i 31 kap. i rättegångsbalken.

40 §

Ny behandling på basis av ny utredning

Om ny utredning kommer fram i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad ersättning eller höjning av beviljad ersättning, skall Statskontoret pröva ärendet på nytt. Utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut kan Statskontoret bevilja ersättning som förvägrats eller bevilja ersättning till ett större belopp än tidigare. Också försäkringsdomstolen kan förfara på motsvarande sätt vid behandling av ett ärende som har överklagats.

41 §

Rättelse av fel i beslut

På rättelse av sakfel och skrivfel i Statskontorets beslut tillämpas vad som föreskrivs i 50—53 § i förvaltningslagen.

42 §

Återkrav av ersättning

Har ersättning betalats utan grund skall Statskontoret efter att ha hört ersättningstagaren förplikta denne att återbetala det som betalats utan grund.

Har staten inte enligt 31 § 2 mom. regressrätt i fråga om den betalda ersättningen, skall Rättsregistercentralen efter att ha hört ersättningstagaren förplikta ersättningstagaren att återbetala en sådan del av ersättningen som motsvarar den betalning som avses i nämnda lagrum.

Återkravet får efterges helt eller delvis, om detta anses vara skäligt och betalningen av ersättning inte kan anses ha berott på sökandens eller dennes företrädares svikliga förfarande eller om det belopp som kan återkrävas är litet.

Beslut om återkrav skall fattas inom tre år efter det att ersättningen betalades. Beslut om återkrav kan också fattas senare, om sökanden eller dennes företrädare konstateras ha förfarit svikligt i saken.

43 §

Verkställighet av beslut om återkrav

Ett lagakraftvunnet beslut som Statskontoret meddelat om återkrav verkställs som en lagakraftvunnen dom.

Ett lagakraftvunnet beslut som Rättsregistercentralen meddelat om återkrav verkställs i enlighet med lagen om verkställighet av böter.

Ersättning som betalats utan grund får återkrävas också så att den avdras från framtida utbetalningar av ersättning. Avdrag får dock inte göras från ersättning som betalas för sveda och värk och andra tillfälliga men, bestående men, lidande eller sjukvårdskostnader, begravnings-

kostnader eller andra utgifter som en personskada orsakat. Från varje ersättningspost som skall betalas får inte utan ersättningstagarens samtycke avdras mer än en sjättedel av det belopp som återstår efter det att förskott innehållits på ersättningsposten med stöd av lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) eller källskatt innehållits med stöd av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978).

8 kap.

Särskilda bestämmelser

44 §

Överföringsförbud

Ett avtal om överföring av en rättighet enligt denna lag på någon annan eller pantsättning av en sådan rättighet är ogiltigt.

45 §

Betalning av ersättning till en omyndig

En ersättning som en omyndig skall få betalas ut till hans eller hennes intressebevakare. Ersättningen kan dock betalas till den omyndige själv, om ersättningen hänförs till egendom som varit i den omyndiges besittning eller om den omyndige annars har rätt att bestämma över ersättningen.

Om den ersättning som en omyndig skall få överskrider ett ringa belopp, skall Statskontoret underrätta förmyndarmyndigheten i den omyndiges hemkommun om ersättningen.

46 §

Anmälningsskyldighet

Om det i ersättningstagarens förhållanden sker en förändring som kan medföra att ersättningen sänks eller att utbetalningen av den upphör skall ersättningstagaren utan dröjsmål underrätta Statskontoret om förändringen.

47 §

Statskontorets rätt att få upplysningar

Statskontoret har utan hinder av bestämmelser och föreskrifter om sekretess rätt att på begäran avgiftsfritt

1) av en domstol få sådana handlingar som den förfogar över och som är nödvändiga för att utreda ett ersättningsärende,

2) av myndigheter och anstalter inom polisen, kriminalvården, fängvården samt social- och hälsovården, av försvarsenheter som avses i lagen om bemötande av utlännningar som tagits i förvar och om försvarsenheter (116/2002), av Pensionsskyddscentralen, pensions- och försäkringsanstalter samt av den ersättningssökandes arbetsgivare, arbetslöshetskassor och andra som beviljar förmåner få de uppgifter som är nödvändiga för att utreda ett ersättningsärende.

48 §

Justering av penningbelopp

De belopp som nämns i 5—10, 17 och 20 § justeras genom förordning av statsrådet vart tredje år enligt förändringen i penningvärdet.

49 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Bestämmelsen i 9 § 1 mom. 2 punkten träder dock i kraft först den 1 januari 2008.

Genom denna lag upphävs brottsskadelagen av den 21 december 1973 (935/1973), nedan *den tidigare lagen*, jämte ändringar.

50 §

Övergångsbestämmelser

Vid ersättning av skador som har orsakats genom brott som begåtts före lagens ikraftträdande tillämpas den tidigare lagen och bestämmelser som meddelats med stöd av den, om inte något annat följer av 2—6 mom.

Lagens 12 § 1 mom. tillämpas också på engångsersättningar som grundar sig på skador som har orsakats genom brott som begåtts före lagens ikraftträdande. På ändring av periodiska ersättningar som grundar sig på skador som har orsakats genom brott som begåtts före lagens ikraftträdande tillämpas 22 § 1 mom. i den tidigare lagen.

Lagens 4 kap. samt 47 § tillämpas på ersättningsärenden som blivit anhängiga efter lagens ikraftträdande. Om tidsfristen för att ansöka om ersättning för en skada som har orsakats genom brott som begåtts före lagens ikraftträdande enligt 15 § i den tidigare lagen är längre än enligt

25 § 1 mom. i denna lag, skall dock den tidigare lagen följas.

Lagens 5 och 7 kap. tillämpas på beslut som meddelats efter lagens ikraftträdande.

Lagens 6 kap. tillämpas om ersättning söks för skada som har orsakats genom brott som begåtts den 1 juli 2005 eller därefter.

Efter lagens ikraftträdande skall vad som föreskrivs om anhållan om brottsskadenämndens utlåtande i 8 § i brottsskadeförordningen (63/1999) inte längre tillämpas.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den tidigare lagen, skall hänvisningen efter lagens ikraftträdande i stället avse denna lag.

Lag

om ändring av 2 och 3 § i lagen om delegationen för personskadeärenden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 juni 2004 om delegationen för personskadeärenden (513/2004) 2 § 2 mom. samt 3 § 1 och 2 mom. som följer:

2 §

Delegationens uppgifter

Delegationen har utan hinder av bestämmelser och föreskrifter om sekretess rätt att av domstolarna på begäran avgiftsfritt få domar genom vilka ersättning dömts att betalas för personskador eller lidande. Detsamma gäller delegationens rätt att av den i 1 § i lagen om trafikskadenämnden (441/2002) avsedda trafikskadenämnden och den i 11 § i patientskadelagen (585/1986) avsedda patientskadenämnden få deras utlåtanden och av Statskontoret få dess beslut om ersättning för personskador eller lidande.

3 §

Delegationens sammansättning

Delegationen för personskadeärenden består av en ordförande och fem andra medlemmar.

Ordföranden och tre av de andra medlemmarna skall vara ordinarie domare, vilka statsrådet förordnar till uppgiften för högst fem år i taget. Medlemmar i delegationen är dessutom ordföranden för trafikskadenämnden och ordföranden för patientskadenämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 2002 om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 7 punkten, 2 § 4 mom. och 5 § 1 mom. som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

— — — — —
7) en på statens regressrätt enligt 31 § i brottskadelagen (/20) grundad fordran på den som ansvarar för en skada och en fordran som staten har på ersättningstagaren enligt beslut om återkrav som avses i 42 § 2 mom. i nämnda lag.

2 §

Påföljders verkställbarhet

— — — — —
Angående verkställbarheten av fordringar som avses i 1 § 7 punkten föreskrivs särskilt.

5 §

Tillfälle att erlægga betalning

Den myndighet som i första instans bestämmer böter och andra påföljder i pengar (*fordran*) som skall verkställas i den ordning som föreskrivs i denna lag, den myndighet som sörjer för självindrivning och Rättsregistercentralen i fråga om fordringar som avses i 1 § 7 punkten, skall ge den betalningsskyldige tillfälle att betala beloppet omedelbart.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Helsingfors den 12 december 2005